

7. Создание высокоразвитой депозитарной и клиринговой сети, агентской сети для регистрации движения ценных бумаг в интересах эмитентов.

8. Реализация принципа открытости информации через расширение объема публикаций о деятельности эмитентов ценных бумаг, введение признанной рейтинговой оценки компаний-эмитентов, развитие сети специализированных изданий (характеризующих отдельные отрасли как объекты инвестиций), создание общепринятой системы показателей для оценки рынка ценных бумаг и т.п. В России нет общепринятых стандартов оценки стоимости ценной бумаги. В данный момент существуют лишь определенные подходы к оценке ликвидности ценной бумаги, к тому же эти методы зачастую трудоемки.

9. Российский рынок до сих пор остается монополистичным, многие отрасли (например, нефтегазовая, строительная) закрыты для конкуренции: ценообразование в этих отраслях далеко не рыночное, и конкуренции нет в принципе. Компании не имеют возможности зайти на эти рынки и на равных бороться за клиентов.

10. В настоящее время уровень развития российского рынка ценных бумаг, сложившаяся нормативно-правовая база регулирования этого рынка, а также достигнутый уровень его развития позволяют сделать вывод о наличии возможностей качественного повышения конкурентоспособности российского рынка ценных бумаг и формирования на его основе самостоятельного мирового финансового центра.

Отечественной инфраструктуре рынка ценных бумаг, обеспечивающей проведение сделок на рынке ценных бумаг, в ближайшее время придется пройти через ряд крайне необходимых для сохранения ее конкурентоспособности преобразований. Конечным результатом должно стать создание системы, в которой сделки осуществляются на биржевых площадках на базе частичного предварительного их депонирования с гарантией их исполнения, расчеты по бумагам осуществляются центральным депозитарием.

Источники и литература:

1. Закиров А., Мандрон В. В. Стратегия функционирования рынка ценных бумаг в Российской Федерации : монография. – Брянск, 2010. 150с.
2. Рынок ценных бумаг : Учебник / Под ред. Н. Т.Клещева – М. : Экономика, 2007. – 559с.
3. ОАО «Московская биржа» [Электронный ресурс]. – Режим доступа : rts.micex.ru
4. Овчинников В. В. Путь к совершенству мирового рынка ценных бумаг \ Global custody. 2001

Куцинська М.В., Потрус Н.П.

УДК 657.471:378

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ДВНЗ ЗА РІЗНИМИ СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ

Анотація. Запропоновано підхід до створення організаційного забезпечення оцінки рентабельності підготовки фахівців у державному вищому навчальному закладі за різними спеціальностями. Визначено послідовність здійснення конкретних облікових робіт з оцінки рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями та структурні підрозділи державного вищого навчального закладу, що виконують такі роботи.

Ключові слова: державний вищий навчальний заклад, оцінка рентабельності підготовки фахівців, організаційне забезпечення, облікові роботи, облікові документи, структурні підрозділи ДВНЗ.

Аннотация. Предложен подход к созданию организационного обеспечения оценки рентабельности подготовки специалистов в государственном высшем учебном заведении по разным специальностям. Установлены последовательность осуществления конкретных учетных работ по оценке рентабельности подготовки специалистов в государственном вузе по разным специальностям и структурные подразделения государственного высшего учебного заведения, которые выполняют такие работы.

Ключевые слова: государственное высшее учебное заведение, оценка рентабельности подготовки специалистов, организационное обеспечение, учетные работы, учетные документы, структурные подразделения государственного вуза.

Summary. An approach to the creation of organizational support assessment of profitability of training in the state higher education in different specialties was proposed. The sequence of implementation of specific accounting procedures to assess the profitability of training in state higher educational establishment for different specialties and divisions of public higher education which are performing such work were identified.

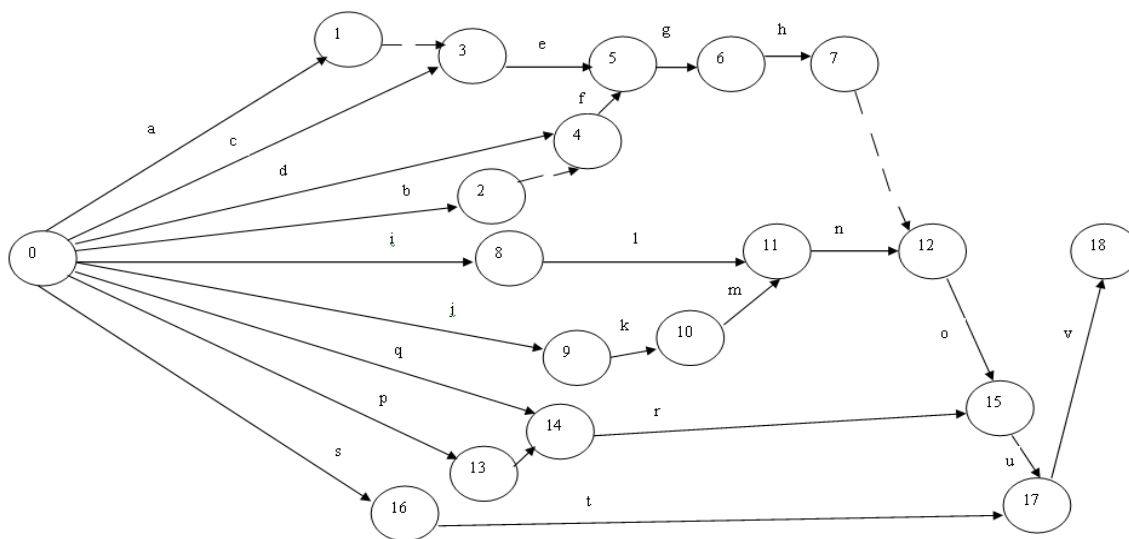
Keywords: state higher educational establishment, the evaluation of profitability of specialists training, organizational support, accounting work, accounting documents, structural units of state higher educational establishment.

I. Вступ. За сучасних трансформаційних змін, що притаманні й системі вищої освіти, ефективність діяльності державних вищих навчальних закладів розглядається у різних аспектах [1, с. 57], на які має вплив достатня кількість факторів, одним з котрих є ефективність підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями [2, с. 166; 3, с. 56]. Оцінка такого фактору має вагомий вплив на створення інформаційно-аналітичної бази для прийняття керівництвом державного вищого навчального закладу обґрунтованих управлінських рішень щодо формування портфелю спеціальностей, здійснення підготовки студентів за якими буде підвищувати результативність, ефективність та конкурентоспроможність діяльності конкретного ДВНЗ. На сьогоднішній день окремі складові методики оцінки рентабельності (ефективності)

підготовки студентів за конкретними спеціальностями наводяться в науковій літературі [4, с. 122; 5, с. 65-67; 6, с. 108-112; 7, с. 24-25; 8, с. 6-8]. З урахуванням пропозицій зазначених наукових праць запропоновано підхід до оцінки рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями, особливістю якого є застосування показника рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями, котрий розраховується як добуток показника рентабельності спеціальностей та коефіцієнта, який враховує ринковий попит на фахівців різних спеціальностей [3, с. 56-57]. Для запропонованого підходу також сформовано відповідне інформаційне забезпечення [9]. Здійснення оцінки рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями передбачає, крім створення її інформаційного забезпечення, визначення складу та послідовності виконання конкретних облікових робіт, що реалізується шляхом розробки відповідного організаційного забезпечення.

II. Постановка завдання. Метою дослідження є розробка підходу до створення організаційного забезпечення оцінки рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями.

III. Результати. Для визначення послідовності здійснення конкретних облікових робіт з оцінки рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями доцільно застосувати методи сітьового планування та управління [10, с. 324; 11, с. 135-140]. Застосування сітьової моделі дозволить визначити, в якій послідовності можливо здійснювати таку оцінку. Послідовність виконання облікових робіт з оцінки рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями наведена на рис. 1.

Рис. 1. Визначення послідовності робіт з оцінки рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями за допомогою сітьової моделі

Згідно з правилами побудови сітьової моделі на рис. 1 буквами позначено конкретні види облікових робіт, а саме: а – визначення кількості студентів, які навчаються на платній основі за усіма спеціальностями по усіх формах навчання; b – розрахунок вартості навчання одного студента на бюджетній основі; c – визначення вартості навчання одного студента на платній основі за усіма спеціальностями по усіх формах навчання; d – визначення кількості студентів, які навчаються на бюджетній основі; e – розрахунок доходів ДВНЗ від навчання студентів на платній основі; f – розрахунок доходів ДВНЗ від навчання студентів за рахунок бюджетного фінансового забезпечення; g – розрахунок доходів від навчання студентів у ДВНЗ за кожною спеціальністю; h – визначення питомої ваги дисциплін кожної кафедри в начальних планах різних спеціальностей; i – визначення статей умовно-змінних витрат, пов'язаних з освітньо-професійною підготовкою студентів за кожною спеціальністю; j – визначення статей умовно-постійних витрат, пов'язаних з освітньо-професійною підготовкою студентів за кожною спеціальністю; k – визначення баз розподілу статей умовно-змінних та умовно-постійних витрат, пов'язаних з освітньо-професійною підготовкою студентів за кожною спеціальністю; l – розрахунок умовно-змінних витрат, пов'язаних з освітньо-професійною підготовкою студентів за кожною спеціальністю; m – розрахунок умовно-постійних витрат, пов'язаних з освітньо-професійною підготовкою студентів за кожною спеціальністю; n – визначення загальної суми витрат, пов'язаних з освітньо-професійною підготовкою студентів за кожною спеціальністю; o – розрахунок економічного результату, до якого призводить здійснення освітньо-професійної підготовки студентів за кожною спеціальністю; p – встановлення відповідності між спеціальностями, за якими здійснюється освітньо-професійна підготовка студентів у даному ДВНЗ, та спеціальностями на ринку праці; q – визначення потреб галузей економіки у фахівцях конкретних спеціальностей; r – визначення фактичної потреби галузей економіки у фахівцях конкретних спеціальностей, за якими здійснюється освітньо-професійна підготовка студентів у даному ДВНЗ; s – обробка статистичної інформації щодо ринкового попиту на фахівців конкретних спеціальностей; t – визначення коефіцієнта, який враховує ринковий попит на фахівців конкретних спеціальностей; u – розрахунок показника рентабельності спеціальностей; v – розрахунок показника рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за кожною спеціальністю.

Як видно з рис. 1, деякі види робіт можуть виконуватись паралельно (роботи a, c, d, b, i, j, q, p, s). Кількість паралельних робіт та виконавців, які братимуть участь в оцінці рентабельності підготовки

**ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ДВНЗ
ЗА РІЗНИМИ СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ**

фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями, залежить від ступеня автоматизації обробки інформаційних потоків державного вищого навчального закладу. На рис. 1 наведена послідовність виконання робіт за умови найменшого рівня автоматизації обробки інформаційних потоків ДВНЗ.

Для забезпечення раціональної організації оцінки рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями, крім інформації, яка використовується для такої оцінки, необхідно сформувати перелік документів, котрі потрібні для цього. У табл. 1 наведена відповідність основних робіт при оцінці рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями та документів, що відображають потрібну інформацію. Жирним в табл. 1 відображено перше посилання на форми документів, запропоновані авторами дослідження. Як видно з табл. 1, окремі форми первинних документів та звітності використовуються неодноразово, тобто їх дані необхідні для розрахунку різних складових показника рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за кожною спеціальністю.

Для створення організаційного забезпечення оцінки рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями також необхідно визначити структурні підрозділи ДВНЗ, які виконують роботи, указані у сітвовій моделі (див. рис. 1).

Відповідність робіт з оцінки рентабельності підготовки фахівців у державному вищому навчальному закладі за різними спеціальностями і структурних підрозділів ДВНЗ, що їх виконують, наведена у табл. 2.

Таблиця 2. Відповідність робіт з оцінки рентабельності підготовки фахівців у державному вищому навчальному закладі за різними спеціальностями і структурних підрозділів ДВНЗ, що їх виконують

Позначення роботи	Структурний підрозділ ДВНЗ, що її виконує
a, c, d	навчально-договірне відділення
b, e, f, g, h, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v	навчально-аналітичний центр
i, j	планово-фінансовий центр

Очевидно, що у різних державних вищих навчальних закладах назви підрозділів і служб можуть відрізнятись.

Таблиця 1. Відповідність основних робіт та документів, що відображають необхідну інформацію, при здійсненні оцінки рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями

Робота, позначення	Документи		
	попередній	в якому робиться розрахунок	наступний
Розрахунок доходів від навчання студентів у ДВНЗ за кожною спеціальністю, g	затверджений контингент студентів, відомість вартості навчання на платній основі, план використання бюджетних коштів	відомість розрахунку доходів, які отримує ДВНЗ від здійснення освітньо-професійної підготовки студентів за кожною спеціальністю	відомість розрахунку показника рентабельності спеціальностей, відомість розрахунку показника рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями
Визначення загальної суми витрат, пов'язаної з освітньо-професійною підготовкою студентів за кожною спеціальністю, n	розрахунково-платіжні відомості, штати кафедр, навчальні плани спеціальностей, відомості нарахування стипендії, акти прийняття-передачі основних засобів, інвентарні картки групового обліку основних засобів, акти виконаних робіт, інвентарні картки групового обліку основних засобів, прибуткові ордери, видаткові та прибуткові касові ордери, звіти про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, квитанції про витрати на послуги зв'язку, службові записки, контингент студентів, звіт про надходження та використання коштів загального фонду, звіт про надходження та використання коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами, план-схема розташування підрозділів ДВНЗ	відомість розрахунку витрат, пов'язаних з освітньо-професійною підготовкою студентів за кожною спеціальністю у ДВНЗ	відомість розрахунку показника рентабельності спеціальностей, відомість розрахунку показника рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями
Визначення коефіцієнта, який враховує ринковий попит на фахівців конкретних спеціальностей, t	статистичні зведення	відомість розрахунку коефіцієнта, який враховує ринковий попит на фахівців різних спеціальностей	відомість розрахунку показника рентабельності спеціальностей, відомість розрахунку показника рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями
Розрахунок показника рентабельності спеціальностей, u	відомість розрахунку доходів, які отримує ДВНЗ від здійснення освітньо-професійної підготовки студентів за кожною спеціальністю, відомість розрахунку витрат, пов'язаних з освітньо-професійною підготовкою студентів за кожною спеціальністю у ДВНЗ	відомість розрахунку показника рентабельності спеціальностей	відомість розрахунку показника рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями
Розрахунок показника	відомість розрахунку показника рентабельності спеціальностей, відомість розрахунку коефіцієнта, який	відомість розрахунку показника	—

Робота, позначення	Документи		
	попередній	в якому робиться розрахунок	наступний
рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за кожною спеціальністю, v	враховує ринковий попит на фахівців різних спеціальностей	рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями	

IV. Висновки. Таким чином, застосування запропонованого організаційного забезпечення дозволить провести оцінку рентабельності підготовки фахівців у ДВНЗ за різними спеціальностями та створити інформаційно-аналітичну базу для формування портфелю спеціальностей, здійснення підготовки студентів за якими буде підвищувати результативність, ефективність та конкурентоспроможність діяльності конкретного ДВНЗ. Напрямок подальших досліджень є практична апробація запропонованого підходу до оцінки рентабельності підготовки фахівців у конкретному ДВНЗ за різними спеціальностями та його інформаційно-організаційного забезпечення, а також формування сценаріїв прийняття управлінських рішень керівництвом державного вищого навчального закладу щодо формування оптимального портфелю спеціальностей.

Джерела та література:

1. Куцинська М. В. Ефективність діяльності ДВНЗ : економічний, технологічний та соціальний аспекти / М. В. Куцинська // Науковий журнал Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського «Культура народів Причорномор'я». – 2012. – № 220. – С. 57-60.
2. Куцинська М. В. Системний аналіз факторів, що впливають на ефективність роботи вищого навчального закладу / М. В. Куцинська // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми розвитку економіки України в контексті глобалізаційних процесів». – Харків : Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», 2009. – С. 166-167.
3. Куцинська М. В. Методичний підхід до оцінки рентабельності підготовки фахівців у ВНЗ за різними спеціальностями / М. В. Куцинська // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми реалізації науково-творчого потенціалу молоді : пошуки, перспективи». – Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2012. – С. 55-57.
4. Мальцева Г. И. Концепция переходы вуза от управления затратами к управлению результатами / Г. И. Мальцева // Журнал «Сибирская финансовая школа». – 2007. – № 1. – С. 120-127.
5. Митина О. В. Инструменты стратегического управленческого учета в вузе / О. В. Митина, Г. И. Мальцева // Университетское управление : практика и анализ. – 2005. – № 2 (53). – С. 62-75.
6. Беляков С. А. Анализ и оценка экономической устойчивости вузов: Монография / С. А. Беляков, И. С. Беляков, Т. Л. Клячко. – М. : МАКС-ПРЕСС, 2008. – 190с.
7. Беляков С. А. Оценка социально-экономической устойчивости вузов / С. А. Беляков // Университетское управление : практика и анализ. – 2010. – № 2. – С. 23-28.
8. Наумова Н. А. Оценка качества исполнения функций центров ответственности ВУЗа / Н. А. Наумова // Университетское управление : практика и анализ. – 2008. – № 1. – С. 5-9.
9. Куцинська М. В. Інформаційне забезпечення оцінки рентабельності підготовки фахівців у ВНЗ за різними спеціальностями / М. В. Куцинська // Збірник наукових праць «Економічний аналіз». – Випуск 11. Частина 3. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2012. – С. 301-305.
10. Медведев И. А. Организация и планирование производства на металлургических предприятиях / Медведев И. А., Бельгольский Б. П., Гликман Э. С., Зайцев Х. П. – К : Вища школа, 1975. – 448с.
11. Король Г. О. Інформація управлінського обліку в аналізі ефективності діяльності державних вищих навчальних закладів : Монографія / Г. О. Король, Н. Г. Шпанковська, М. В. Куцинська, Т. В. Акімова, Н. П. Потрус. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2012. – 326 с.